- 110 -
פרשת וירא
י"ח מרחשון תשע"ג

דבר תורה לשלחן שבת

מתורת הגאון רבי אלעזר זאב דז שליט"א
ראש ישיבת "פלא יועץ"

הנסיון כהכנה לטוב

והאלקים נסה את אברהם (כב, א)

אנו מוצאים כשלפתע בא לאדם שום בעיא, מתרעם בפה או בלב מדוע ולמה מגיע לי וכו'. אבל סוד הבעיא, אינה אלא "נסיון". ונקדים המשל אשר בדברי המדרש (תנחומא סימן כ): אמר רבי יהודה בר שלום, היוצר (כלי חרס) הזה אינו מקיש על כלי וקנקן רעוע, שלא ישבר. ובמה הוא מקישׁ? על הבריא! כך אין הקדוש ברוך הוא מנסה לרשעים אלא לצדיקים שנאמר (תהילים יא, ה) ה' צדיק יבחן, אמר רבי אלעזר (משל), לבעל הבית שיש לו שתי פרות, אחת כוחה יפה ואחת כוחה רע, על מי הוא מטיל את העול, לא על אותה שכוחה יפה? הוי אומר ה' "צדיק" יבחן.

והענין, כי כאשר הקב"ה רוצה להיטיב אל האיש או האשה, מקדים לו תחילה נסיון, אשר בהרבה פעמים הוא מעוטה בקושי בסבל וכו'. וזאת כמו החושך אשר קדם לאור בבריאת העולם כמו שנאמר (בראשית א) ויהי ערב - ויהי בוקר. וזה כלל טרם תבא הטובה - מקדימה הרעה, אשר היא מאופקת ומסורה בידי אב הרחמן. וע' בשבת (דף עז:). ואז בזמן "הביניים" הוא עת נסיון. לראות מה יגיב האדם.

וישנם רבים תמהים (ובפרט בעלי תשובה) כי התחילו להיטיב דרכם, ולנטוש אורחות עקלקלות. מאוס ברע ובחור בטוב, וא"כ מדוע דוקא אז עטים עליהם "צרות חדשות", הלא אדרבא צריך היה להגמל מצרות הישנות - ולצפות לטובות חדשות. ותהי להיפך. ועל מה עשה זאת אלקים לנו.

אפס, האמת גלויה כדבר האמור. ה' צדיק יבחן ותוך כדי הבחינה הנסיון, האדם מתמרק, מזדכך, נטהר ומתעלה, ואז נעשה "כלי מוכשר" לקבל להבא את כל הון יקר ונעים. רק מוטל ליתן אל לבו נקודת "הסבלנות" הזמן יעשה את שלו, ועת לכל חפץ תחת השמים, ובא יבא ברינה הטוב והתגמול.

הנה לדוגמא - אברהם אבינו, כי טרם זכה לכל מדרגותיו וברכותיו, עברו על ראשו נסיונות בזו אחר זו, עשר במספר (אבות פ"ה). אך סוף הטוב - לנצח ולהצליח.

וכל יהודי - הוא בבחינת "צדיק" אשר נבחן כמובן לפי דרגתו. והטוב יהיה איתו, ולטוב יכסוף, ויהיה טוב לבסוף. אמן.

שבת שלום ומבורך!

פלא יועץ

- אהבת ה' -

וכל הטובות האלו הבל המה נגד טובת הנפש, אשר היא טובה גדולה באמת, אין ערוך אליה. על זאת ישמח ישראל בעושיו, אשר בחר בנו מכל העמים, ונתן לנו תורת אמת, וחיי עולם נטע בתוכנו, וקדשנו במצוותיו, ובחר בנו לשרתו ולברך בשמו, אשר באמצעות דברים אלו נזכה ונחיה ונירש טובה וברכה לחיי העולם הבא, אשר היא טובה גדולה, עד שאמרו: יפה שעה אחת של קורת רוח בעוה"ב מכל חיי העולם הזה.

וזה יחשוב בהיותו עובד על מנת לקבל פרס, אבל כאשר יגיע למדרגת היות כעבדים המשמשים את הרב שלא על מנת לקבל פרס, אז ישמח יותר ויותר על אשר זכה להיות עבד למלך רם ונשא, איום ונורא, אשר לגדולתו אין חקר, ובחר בנו מכל העמים ומכל צבא המרום, וחשק בנו ואוהב אותנו, ורצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות, וחפץ באהבתו עם היותנו אדם להבל דמה, זו טובה גדולה שאין כמוה לאשר יעמיק לחשוב בגדולת הבורא, וכנגדו בשפלות האדם. מתוך כך יכיר וידע, כי טובה גדולה היא שבחר בנו וקרבנו לעבודתו, וידמה בדעתו מה נעשה יקר וגדולה לאיש שפל אנשים. אשר המלך חפץ ביקרו ובחר בו לעמוד לפניו לשרתו אף שהוא בשר ודם טפה סרוחה כמוהו, על אחת כמה וכמה כמה מעלות טובות למקום עלינו, עד מקום שאין יד שכלנו מגעת, גודל הטובות שגמל עמנו בוראנו, יוצרנו ועושנו.

(רבנו אליעזר פאפו
ספר "פלא יועץ" ערך 'אהבה להקב"ה')

שׁוֹאֵל וּמֵשִׁיב

נערך על פי תשובות שהשיב מורנו הרב שליט"א בכתב ובעל פה.
כאן הובאו המסקנות בקצרה, ועוד חזון למועד אי"ה

ישיבה במקום קבוע בבית הכנסת

שאלה: אדם שיש לו מקום קבוע לתפילתו ומגיע לבית הכנסת ורואה אדם שיושב במקומו הקבוע האם יבקש מאותו אדם לעבור למקום אחר או שישב הוא במקום אחר ולא יטריח את חבירו ללכת למקום אחר.

תשובה: יתכן לבקש יפה, ולמה לא. אא"כ הוא אדם שעלול להתבייש, והכל לפי מה שהוא אדם, המבקש והמתבקש.

קביעות בית הכנסת כמקום תפילה

שאלה: האם גם בית כנסת אחד נחשב למקום קבוע לתפילתו באופן שאין לו אפשרות באותו בית כנסת להיות לו מקום קבוע.

תשובה: כן. וכ"כ האחרונים.

אם ברכת מזונות פוטרת השתיה

שאלה: מי שאכל עוגות שברכתן בתחילה בורא מיני מזונות, ולבסוף מעין שלש, וגם שותה מים, האם צריך לברך עליהם, או ברכת מזונות פוטרת.

תשובה: אין השתיה נפטרת בברכת העוגות, ולכן מברך על העוגות וגם על השתיה. ואח"כ כשמברך ברכה אחרונה, יברך "על המחיה" ואחריו "בורא נפשות". וכמו שנתבאר טעמא דמילתא בשו"ת מציון אורה ח"א (סימן ד).

שאלות ניתן להפנות לת.ד. 57124 ירושלים, או בפקס: 02-9709118,
או דרך מערכת הגליון בדוא"ל: dvartora1@gmail.com

נצור לשונך מתוך הספר "חפץ חיים"

ג. ואל יהיה לפלא בעיני הקורא, אם כן איך נוכל לצאת בזה ידי שמים, כיון שגדרת עלינו את הדרך, דאפלו השמיעה לבד בגנות חברו אסור, ופן יהיה נוגע לי זה בעניני עסקי וכיוצא בזה. תשובה לדבר, הרוצה לצאת ידי שמים בעניני השמיעה, יתנהג כך, אם איש אחד בא אליו ורוצה לספר לו על חברו, והוא מבין שרוצה לספר עליו דברי גנות, ישאלנו מתחלה, אם הענין שאתה רוצה לספר לי, יהיה נוגע לי על להבא, או שאוכל לתקן את הדבר בהוכחה או כיוצא בזה וכנ"ל, אם יאמר אליו שנוגע לו על להבא, או שהוא יכול לתקן את הדבר וכנ"ל, מותר לשמע, ולא יאמין לעת עתה, רק לחוש, עד שיתברר הדבר, אבל אם יבין מתשובתו, שלא יהיה תועלת מזה, או שיבין שהוא רק דברי חרופין וגדופין בעלמא, שהוא מעליל עליו עלילות ברשע ומגנה אותו מחמת גודל שנאתו אותו – אסור אפלו לשמוע.

המדור להצלחת א. ש. ב. ח. תחי'

הלכתא לשבתא

במחזור רומי (סדר ענין שבת) כתב: בערב שבת נהגו שלא ליפול על פניהן, לפי שהן צריכין למהר בתפלתן כדי להתעסק ולהשתדל בצרכי שבת.

וכן העיד בגדלו הגה"ק גאב"ד אונגוואר זי"ע (שו"ת משנה הלכות חלק יא סימן ק) שכך מנהג קהלתו, ואלו דבריו: על דבר שאלתו מה שנהוג בבית מדרשינו שאין אומרים תחנון ערב שבת קודש שחרית. הנה זה כבר אמרתי שכן ראיתי אצל כמה מרבותי הגאונים הצדיקים, וגם משאר צדיקים. ונראה לי טעם לזה, שבערב שבת קודש העולם טרוד וצריכין למהר בתפלתן כדי להתעסק בצרכי שבת, והרי אפילו לימוד התורה אמרו שאין לקבוע שיעור בערב שבת קודש, וכיון דבשו"ע כתב "ישכים בבוקר ביום ששי להכין צרכי שבת", ועיין פרי מגדים דאפשר השכמה מירי אפילו קודם קריאת שמע ותפלה אם אפשר, ואי דוחה תפלה בציבור, עכ"פ תחינה שהוא אינו חיוב מצד הדין ודאי הוא בכלל זה.

ואף שמנהג רוב ישראל לומר התחנון בערב שבת, ובפרט שעל פי הסוד דבר זה הוא המעלה את התפילה, מכל מקום יש ללמוד מהנהגה זו את חובת הזריזות בקניית צרכי שבת.

(מתוך חוברת 'קניות לשבת')

אבן יקרה

"**אמרו** עליו על **רבי חנינא בן דוסא**, שהיה מתפלל על החולים, ואומר זה חי וזה מת. אמרו לו מנין אתה יודע? אמר להם: **אם שגורה תפילתי בפי** – יודע אני שהוא מקובל, ואם לאו – יודע אני שהוא מטורף". (ברכות לד:).

יש להתבונן, מה גדר "**שגורה תפילתי בפי**", האם רהיטות לשון בעלמא, והרי מה' מענה לשון, ומה יעשה מי שלא ניחון בכך?

אלא, יראה האדם כי פעמים **שאינו יכול להפסיק מתפילתו, רוצה הוא לסיים ואינו מצליח, חש הוא כי לא כדאי לפספס שום בקשה**, הדבר מצוי בפרט בימים הנוראים, או כשמגיע לקבר צדיק רחוק, **וזה לך האות שהתפילה רצויה**: כי לא בחינם קשה לו ההתנתקות מן התפילה, נשמתו מרגישה כי שערי שמים פתוחים, ולזה הוא נכסף לומר את כל אשר על לבו.

זהו "שגורה תפילתי בפי".

לזאת יזכה האדם **כאשר ישקיע עמל ויגיעה לפתיחת חלב** קודם תפילתו, או אז יפתחו שערי שמים בפניו, ותפלתו מהרה באהבה תתקבל ברצון...

(פתח שערי שמים)

לשמיעת שיעורי מורנו הרב שליט"א
קול הלשון: 03-617-1068 שלוחה 20

הגליון יוצא לאור על ידי מוסדות "**מתן תורה**" (ע"ר). ת.ד. 57124 ירושלים
www.MatanTorah.org
לקבלת הגליון בדוא"ל שלחו ל: dvartora1@gmail.com